

ΑΠΟ ΤΑ ΘΕΑΤΡΑ ΤΟΥ ΠΑΛΗΟΥ ΚΑΙΡΟΥ

ΑΠΟΔΟΚΙΜΑΣΙΕΣ ΚΑΙ ΣΦΥΡΙΓΜΑΤΑ

Τι γίνεται άλλοτε στις θεατρικές παραστάσεις. Πανζουρλισμός και πανδαμνέο. Όπου ή πλατεία μεταβάλλεται σε πεδίο μάχης. Ποιό έργο πρωτοσφύριχτηκε. Παραστάσεις μετά...νεκρών και τραυματιών! Τό παπούτσι κατά της πρωταγωνίστριας. Ο περιφημος ήππετος ντέ λκ Μορλιέρ. Όπου έλει οι θεαταί χωμοευριώνται. Τό φειδί της Κλεσαίτρας πού... σφύριζει. Πώς έ Μαρκεντέλ σφύριζε ένα έργο του. κτλ. κτλ.

ΤΟ ΣΦΥΡΙΓΜΑ ΣΤΟ ΘΕΑΤΡΟ.—Ο κομψός θεατής που σφύριζει με τό κλειδάκι του κι' ό μάγισσα της γκαλαρίας που σφύριζει με τά δάχτυλα.

“Αν μπορούσες ν' άνωστηθί ένας άπ' τους θεατροφίλους του παλιού καιρού και νά παρακολουθήση μιá σύγχρονη παράσταση, ξέροτε τί θα τού έκανε μεγαλύτερη έντύπωση...
“Η γαλήνη, με την όποια παρακολουθεί τό σημερινό κοινό τά διάφορα έργα.

Σήμερα, όταν ένα έργο έπιτυγχάνει θριαμβευτικά τό χειροκροτούμε με διάκριση. Όταν πάλι άποτυγχάνει οικτρά υβρίζει μερικά σημείματα ταράζον τή σιωπή τής άδούσης.
Αυτό όμως δέν συνέβαινε και άλλοτε... Έτσι, κατά τόν 17ον αιώνα, άλληθην πανδαμνέο επικρατούσε στις αίθουσες τών θεάτρων καθ' όλη τή διάρκεια τής παραστάσεως.

Κριμαγιές, ούδολογιά, διαβολικός θόρυθος από τής πρώτης μέχρι τής τελευταίας σκηνής τού έργου. Όλοι σχεδόν οι θεαταί παρακολουθούσαν τήν παράσταση όρθιοι, σπασμοζώνοντι διαρκώς και άλληλογοούν. Επειδή δέ πολλοί από τους θεατές ήσαν όπλισημένοι με τά έσφιχτάς, κανείς δέν τολμούσε νά επέμβη, για νά άποκαταστήση τήν τάξη...
“Έτσι συχνότατα, ενώ ή παράσταση έξακολουθούσε έπαινο στη σκηνή, όμοιοίς μάγες λάβαιναν ζόφου κάτω στην πλατεία, τό σταθια διαταραζόντο και οι θεαταί κατεδύοναν οι μόν τους δέ στους διαδρόμους και στα θεωρεία...
Ποιά άνοιξη άρχισει ή παράσταση, οι θεαταί διακεκδάν στην πλατεία χωμοζώνοντας και τραγουδόντας. Όταν τέλος ή αύλαία σηκωνόταν, νέο πανδαμνέο έδημοιογείτο πάλι με τις φωνές τών θεατών, οι όποιοι χωμοζώνοντο πώς δέν βλέπουν τίποτε.

—Βγάτε τά κεπέλλα σας! φώναζαν.
Και έτσι ή παράσταση προχωρούσε μέσα σέ ένα άληθινό πανδαμνέο...
***

Μά ό πιο τρομερός θόρυθος έδημοιογείτο από τά σφύριγματα. Σήφωνα με τά γραφόμενα του Ραζίνα, τό πρώτο θεατρικό έργο που σφύριχτηκε, ήταν ή τραγωδία «Λοάρα» τού Φοντενέλλ. Από τότε πραγματική θύελλα σφύριγματων έπαικολουθούσε κάθε φορά πού ένα έργο άποτύγχανε.
“Η λίσσα, με τήν όποια σφύριζαν οι θεαταί ήταν τόσο, ώστε πολλές φορές ό πανζουρλισμός αυτός τών σφηνιατών είχε δραματικές συνέπειες.

Κατά τό 1772, μιό βραδιά, ενώ παίζονταν στό θέατρο τής Μασσαλίας κάποιο έργο, οι θεαταί άρχισαν έξαφνα ν' άποδοκιμάζουν τους ήθοποιούς, σφύριζόντας τους άγρια και πετάγοντάς τους πατάτες, ντομάτες, λάχανα, κτλ. Τοτε οι στρατιώται πού βρισκόντοσαν στό θέατρο, για τήν τάξη, έκριναν καλό νά επέμβουν. Μά, έξαφνα, καθώς έβγαζαν έξω διά τής βίρας τους θεαταί, κάποιο άλλο έκλυροσφύριχτηκε και ένας προβολισμός άντήχησε. “Αμέσως, τόσο οι στρατιώται, όσο και οι πολιταί, μη ξέροντας περί τίνος έπρόκειτο, άρχισαν νά πυροβολούν. Πανικός άπερίγραπτος δημιοργήθηκε τότε. Όλοι έτρεχαν προς τήν έξοδο, ποδοπατούντες και άλληλοκίζόμενοι. Τό αποτέλεσμα ήταν ά σκοτωθούν 50 άνδρωποι και νά τραυματισθούν άλλοι 200.
Μιά άλλη φορά πάλι, κατά τό 1785, στό θέατρο τού Μπουρνά έ-

παίξε ή ήθοποιός δνις Λανλαίφ. Κατά τή μνήμη τής παραστάσεως, κάποιος από τους θεαταί, ό όποιος δέν έμνε ευχαριστιμένος από τό παίξιμό της, άφοι απόκοιμε πειά νά τή σφύριξη, έβγαλε άφελέστατα τό άριστέρό του παπούτσι και τής τό πέταξε καταξέλαλα... “Αμέσως ή άτυχής καλλιτέχνης σωφίστηκε κάτω λιπόθυμη.
Οι στρατιώται πού ήσαν έκει για τήν τάξη, άποφάσισαν με κάθε τρέφο νά ανακαλύψουν τόν ένοχο... Τό πράγμα δέν τους φαινόταν και τόσο δύσκολο. Θα άδειασαν τήν αίθουσα και άπουν από τους θεαταί εφίσταναν με ένα μόνο παπούτσι, θα τών συνελάβαιναν.
Παρετάχθησαν λοιπόν σε δύο γραμμές και διάταξαν τους θεαταί να περάσουν άνάμεσα τους. Μά με κατάπληξη είδαν τότε, ότι όλοι είχαν βγάλε τό ένα τους παπούτσι για νά μιν ανακαλυφθή ό ένοχος!...
***

Δέν έσφύριζοντο όμως μόνο οι ήθοποιοί. Πολλοί περισσότερο ίσως έσφύριζοντο οι συγγαφέι. Οι έχθροι τους και οι άλλοι θεατρικοί συγγαφέι, οι όποιοι είχαν συμφέρον ν' άποτύχη τό έργο τους, για νά παζούν έργα δικά τους, έπληθύναν πολλές φορές διαφόρους «έγκληματους» για νά τους σφύριζον. Ο πιο περιφημος από τους έγκληματους αυτούς, υπήρξε κατά τών 18ον αιώνα, κάποιος Ισπανός ντέ λκ Μορλιέρ, ό όποιος ανέλαβησαν, μαζί με τους άνδρωπούς πού είχε μεθοώσει επίτηδες, νά ζήνη ν' άποτυγχανον διάφορα έργα. Πράγματι δέ τό κατορθώθηκε περίφημα. Στο τέλος μάλαστα, κατόπιν τών διαμαρτυριών τών διαφόρων συγγαφέων, ή άστυνομία τού άπαγόρευσε να σφύριξη. Αυτός όμως δέν τά έχασε καθόλου. Έτσι ένα βράδι, πού παίζονταν κάποιο έργο, ό λκ Μορλιέρ είχε πληρωθεί για νά τό ζήνη ν' άποτύχη. Ο Ισπανός μας λοιπόν άνοιξε διάπλατα τό στόμα του κατά τήν παράσταση κι' άρχισε νά χωμοζώνεται άτελείωτα...
Τό αποτέλεσμα ήταν άμεσο. Όλοι οι θεαταί άρχισαν νά χωμοζώνοντα, οι ήθοποιοί τάζασαν κι' ή παράσταση διεκόπη.

Τό καλόβουλο κοινό. (Πινάκ τού Μπουαλο)

Σχετικώς αναφέρεται και τό παράδειγμα κάποιου συγγαφέως, τού περιφημου Μαρμοντέλ, ό όποιος έσφύριξε τό ίδιο του τό έργο. Ένα βράδι, παίζονταν σέ κάποιο Παρισινό θέατρο ή «Κλεσαίτρα» τού Μαρμοντέλ. Η τραγωδία, τήν όποια τό κοινό είχε παρακολουθήσει με άρεσκή πλήξη, πλησίαζε προς τό τέλος της. Παίζονταν τώρα ή σκηνή τής αυτοκτονίας τής Κλεσαίτρας. Η βασίλισσα τής Αλγερίας τού βασιζόν στη σκηνή, κρατούσε ένα καλήν γεμάτο σίκα, άπ' τό όποιο ξεπετάχτηκε έξαφνα ένα μηχανικό φειδί, έργο τού περιφημου τεχνίτου Βωσανζόν, τό όποιο άρχισε νά σφηνοσφύριζε πάνω άπ' τό στήθος της... Τό τεχνικό αυτό φειδί ήταν τόσο τέλειο, ώστε όχι μόνο σφηνοσφύριξε, αλλά και σφύριξε, σφύριξε με τόν πού διάπρακτικό τρόπο.
“Έξαφνα τότε μιό φωνή άκούστηκε :

—Τό φειδί έχει δικήν πού σφύριζει... Σμυφώνω μαζί του!...
Και συγχρόνος άντήχησε ένα σφύριγμα, άνδρωπών αψη τή φορά. “Αμέσως όλοι οι θεαταί γέρισαν προς τό μέρος άπ' τό όποιο είχε άκουστεί ή φωνή και τό σφύριγμα. Κατάπληκτοι τότε είδαν τόν Μαρμοντέλ νά σφύριζει τό ίδιο του τό έργο...
Τό τί έπικολοφύθηκε δέν περιγράφεται... Άληθινός πανζουρλισμός από φωνές, γέλια και σφύριγματα...
***